



Верховний
Суд

Актуальна практика КАС ВС щодо строків звернення до суду у справах про оскарження рішень податкового органу

Ірина Желтобрюх
суддя Верховного Суду
доктор юридичних наук

Нормативне регулювання питання

КАС України:

Стаття 122. Строк звернення до адміністративного суду

1. Позов може бути подано в межах строку звернення до адміністративного суду, встановленого *цим Кодексом* або *іншими законами*.
2. Для звернення до адміністративного суду за захистом прав, свобод та інтересів особи встановлюється *шестимісячний строк*, який, якщо не встановлено інше, обчислюється з дня, коли особа дізналася або повинна була дізнатися про порушення своїх прав, свобод чи інтересів.
4. Якщо законом *передбачена можливість досудового порядку вирішення спору і позивач скористався цим порядком*, або законом визначена обов'язковість досудового порядку вирішення спору, то для звернення до адміністративного суду встановлюється *тримісячний строк*, який обчислюється з дня вручення позивачу рішення за результатами розгляду його скарги на рішення, дії або бездіяльність суб'єкта владних повноважень

Нормативне регулювання питань

ПК України:

Стаття 56. Оскарження рішень контролюючих органів

56.1. Рішення, прийняті контролюючим органом, можуть бути оскаржені в адміністративному або судовому порядку.

56.18. З урахуванням *строків давності, визначених статтею 102 цього Кодексу*, платник податків має право оскаржити в суді *податкове повідомлення - рішення або інше рішення контролюючого органу у будь-який момент після отримання такого рішення.*

56.19. У разі коли до подання позовної заяви проводилася процедура адміністративного оскарження, платник податків має право оскаржити в суді *податкове повідомлення-рішення або інше рішення контролюючого органу про нарахування грошового зобов'язання протягом місяця, що настає за днем закінчення процедури адміністративного оскарження відповідно до пункту 56.17 цієї статті.*

Рішення КСУ від 13 грудня 2011 року № 17-рп/2011

Ужиття заходів для прискорення процедури розгляду справ є обов'язком не тільки держави, а й осіб, які беруть участь у справі (рішення ЄСПЛ від 7 липня 1989 року у справі «Юніон Аліментаріа Сандерс С.А. проти Іспанії»)

Таким чином, у процесуальних кодексах *лише скорочено строки здійснення окремих процесуальних дій, а змісту та обсягу конституційного права на судовий захист і доступ до правосуддя не звужено*. Наведені зміни не унеможливають ефективного розгляду судових справ, тому не суперечать Конституції України.

Визнати такими, що *відповідають Конституції України* (є конституційними), положення частин другої, четвертої статті 99 Кодексу адміністративного судочинства України

Строки звернення до суду після досудового оскарження рішень, які не пов'язані із донарахуванням зобов'язань

Різниця природи рішень контролюючого органу (щодо нарахування грошових зобов'язань або інші рішення) об'єктивно здатна впливати та зумовлювати різницю в підходах щодо встановлення строків звернення до суду про їх оскарження

Із прийняттям чинної редакції КАС України та відмінним правовим регулюванням, визначеним ч. 4 ст. 122 КАС України, інші рішення контролюючих органів, які не стосуються нарахування грошових зобов'язань платника податків, за умови попереднього використання позивачем досудового порядку вирішення спору (застосування процедури адміністративного оскарження – абз. 3 п. 56.18 ст. 56 ПК України), оскаржуються в судовому порядку в такі строки:

а) *тримісячний строк* - якщо рішення контролюючого органу за результатами розгляду скарги було прийнято та вручено платнику податків (скаржнику) у строки, встановлені ПК України (обчислюється з дня вручення скаржнику рішення);

б) *шестимісячний строк* - якщо рішення контролюючого органу за результатами розгляду скарги не було прийнято та/або вручено платнику податків (скаржнику) у строки, встановлені ПКУ (обчислюється з дня звернення скаржника до контролюючого органу із відповідною скаргою).

Постанова Палати КАС ВС від 11.10.2019 по справі №640/20468/18

Строки звернення до суду після процедури досудового врегулювання щодо рішень про нарахування грошових зобов'язань

...норма пункту 56.19 статті 56 ПК України *є спеціальною* щодо норми частини четвертої статті 122 КАС України, має перевагу в застосуванні у податкових спорах і регулює визначену її предметом групу правовідносин – оскарження в судовому порядку податкових повідомлень-рішень та інших рішень контролюючих органів про нарахування грошових зобов'язань за умови попереднього використання позивачем досудового порядку вирішення спору (застосування процедури адміністративного оскарження – абзац третій пункту 56.18 статті 56 ПК України). Вона встановлює строк для їх оскарження *протягом місяця, що настає за днем закінчення процедури адміністративного оскарження.*

Постанова Палати КАС ВС від 26.11.2020 по справі №500/2486/19

Нормативне регулювання питань

частина 4 статті 25 Закону № 2464-VI від 8 липня 2010 року:

У разі якщо згоди з податковим органом не досягнуто, платник єдиного внеску зобов'язаний *сплатити суми недоїмки та штрафів разом з нарахованою пенею протягом десяти календарних днів з дня надходження рішення відповідного податкового органу або оскаржити вимогу до податкового органу вищого рівня чи в судовому порядку.*

У разі якщо платник єдиного внеску *протягом десяти календарних днів з дня отримання вимоги не сплатив* зазначені у вимозі суми недоїмки та штрафів разом з нарахованою пенею, *не узгодив* вимогу з податковим органом *шляхом оскарження* в адміністративному чи *судовому порядку* або не сплатив узгоджену суму недоїмки протягом десяти календарних днів з дня отримання узгодженої вимоги, податковий орган надсилає в порядку, встановленому законом, до підрозділу державної виконавчої служби узгоджену вимогу про сплату недоїмки в електронній формі

Оскарження вимоги по ЄСВ після досудового врегулювання

Закон № 2464-VI не визначив детального та послідовного алгоритму дій платника податків у разі незадоволення результатами досудового оскарження та, як наслідок, не визначив строків звернення до суду в такому випадку.

строк, протягом якого особа може звернутися до суду після застосування процедури досудового оскарження вимоги фіскального органу про сплату єдиного внеску, визначений частиною четвертою статті 122 КАС України, і складає *три місяці з дня отримання платником рішення органу доходів і зборів вищого рівня, прийнятого за наслідками розгляду відповідної скарги*

Постанова Палати КАС ВС від 25.02.2021 по справі №580/3469/19

Дякую за увагу!